

Китептин аты «Калем сыры»

Момуналиев Жоомарт Сагынбай уулу

1990-жылдын 23-июнунда Токтогул районуна караштуу Бел-Алды айыл аймагынын Сары-Сөгөт айылында дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Беш бир туугандын улуусу. 1997-жылы Ыбыш Алымбеков атындагы орто мектепке кабыл алынып, аталган мектепти 2008-жылы аяктаган. 2009-жылы ОшМУга караштуу Арашан Гуманитардык Институтунун теология факультетине тапшырып, аны 2014-жылы бүтүргөн. Кесиби мугалим. 2012-жылы Бишкек Гуманитардык Университети тарабынан уюштурулган «Кудайга миң мертебе калп айтсам да, Ырыма бир мертебе калп айталбайм» аттуу жогорку окуу жайлар аралык өткөрүлгөн поэзия кечесинин жеңүүчүсү.

Мекеним

Мекеним алтын бешик жердегеним,
Мен сенден ырыскымды термеледим.
Өмүрүм алмашса да өлүм менен,
Өзүңдүн кучагыңда термелемин.

Төрүндөн даамын татып тирүүлүктүн,
Көлүңдөй терең тунук сүйүү күттүм.
Кар баскан тоолорундан кубат алып,
Келатам шарданыңда тириликтин.

Коргогон тоо ташыңды жаны менен,
Калкымдын маңдайдагы багы белең.
Жашаймын ыйык тутуп турпагыңды,
Жуурулган бабалардын каны менен.

Бүтүн бол. Бак-таалайың бөксөрдөсүн,
Бөтөнгө карыш жериң тепселбесин.
Булуту каптабасын жамандыктын,
Бул күндө бажырайган көктөмдөсүн.

Кыргыз жигиттерине

Кайратка кел Кыргыздын жигиттери,
Карга болбой бүркүт бол бийиктеги.
Улуулука бет алгын майдаланбай,
Улуу элдин болгон соң үмүткөрү.

Ала-Тоонун кырындай бийик болгун,
Аккуланын сынындай күлүк болгун.
Ата-журттун суугуна ысыгына,
Атаң Манас сыяктуу күйүп тонгун.

Өйдө болгун ар дайым айдан күндөн,
Өнөр менен элиңе пайдаң тийген.
Эл деп жаша мен дебей бул жарыкта,
Эрте-кечтир өтөт бул жалган дүйнөн.

Тоолор

Тоолор менен бүтпөс санат тарыхмын,
Кучагыңда келет өмүр карыткым.
Мен тоолордун арасында төрөлүп,
Мезгил менен канат күүлөп жарыштым.

Алар мени намыс үчүн бүлөгөн,
Асман тиреп бийиктике сүрөгөн.
Ак мөңгүсүн жууркан кылып жамынып,
Аскаларын жаздык кылып түнөгөм.

Ак карлуу тоо ак элечек апамдай,
Аскалары ак калпакчан атамдай.
А мен бала коюнунда эркелеп,
Лира издеп ой кырында басам жай.

Коюнунда калды жаштык кезегим,
Кайратына миң жол таазим этемин.
Тоолор менен жуурулушуп бир жашап,
Өлгөндө да тоого айланып кетемин.

Эне тилдин арманы

Эзелки жашташ болгон жылдыз менен,
Эчен доор сүрүп келдим Кыргыз менен.
Эшикте калдым бүгүн кайырчыдай,
Элиме жакшылыгым кылмыш белем.

Озунуп кеталбастан сапарыман,
Оо кыйла артта калып катарыман.
Оңолбой келе жатам алигиче,
Ойлонбос Кыргызымдын азабынан.

Төрүмдө башка тилдер каткырышты,
Төбөлдөр баарын сүйүп жактырышты.
Ааламды мен аркылуу тааныса да,
Алардан кадырымды пас кылышты.

Бак айтса башкаларга теңелээрмин,
Басынбай өсүп өнүп көгөрөөрмүн.
Бактылуу болсун деген ак ниеттүү,
Балдарым, мен силердин энеңермин.

Биримдик

Бөлүнүп жарылуудан,
Биз качан түнүлөбүз.
Биримдик намыс үчүн,
Биз качан жүгүрөбүз.
Бирикпей бириндесек,
Бир күнү бүлүнөбүз.
Баш ийип башкаларга,
Биз анан жүгүнөбүз.
Байкачы байка калкым,
Бириндеп кеткичекти,
Баш ийип чөккүчөктү,
Биз кантип биригебиз?!

Батыштан соккон шамал

Багынтып багынбаган Кыргызымды,
Басынтып башымдагы ырысымды.
Батыштан соккон шамал таасири күч,
Былгытып бузуп барат турмушумду.

Бузулган маданият дилин алдык,
Бүт дене жабылбаган кийим алдык.
Делөөрүп өзүмдү өзүм билемин деп,
Демократ жыртык тонун кийип алдык.

Жабыркап турат бүгүн жан дүйнөбүз,
Жоголуп барат бүтүн бар дүйнөбүз.
Шылкыйып жашап калдык баш көтөрбөй,
Шылтоону жүктөп коюп ар кимге биз.

Өналбай түпкүрдөгү угутубуз,
Өксүүдө күндөн күнгө улутубуз.
Өзгөрбөй келген салтты бүгүн жээрип,
Өзгөнү бийик туткан учурубуз.

Калкыма көндүм болду шарап деген,
Кымызды алмаштырдык арак менен.
Кургуйга түшүп барат бүгүн элим,
Кантейин көз көргөндү танат белем.

Ал күчтүү Кыргыз болбой күпүлдөгөн,
Акчанын кулу болдук дикилдеген.
Көргөндө ушул өңдүү нерселерди,
Көөдөндө күйүт кайнайт кичирбеген.

Турмуш

Талпынган үмүтүмдү караан кылып,
Турмуштун агымында барам жылып.
Турмуш бул саяпкерим мүнүшкөрүм,
Таптады мени дагы адам кылып.

Турмуштун өйдө төмөн жолдору көп,
Талаа түз, дөнсөөлөрү, ойлору көп.
Такшалып баратамын сапарымда,

Тагдырдын башка жазып койгону деп.

Ашкандан ашылбаган кырлары көп,
Алдыда табышмактуу сырлары көп.
Таттуусун ачуусун да татып барам,
Турмуштун жазылбаган мыйзамы деп.

Талыкпай улам ачып барактарын,
Мен анын өтөйм анан талаптарын.
Шумкардай учам алга максат көздөп,
Шамалдан талыбагын канаттарым.

Жылдыздан бийик менин максаттарым,
Жалкытып турмуш мени аксатпагын.
Көрсөтсөң көрсөт мага түздүгүңдү,
Көрсөтпө өз жолуңдун таштак жагын.

Конок бөлмөм

Эшигин ачып коюп,
Аянбай бар дүйнөмдү чачып коюп,
Меймандос пейил менен конок тостум...
Не асыл жандар келди,
Өткөндү баян кылып,
Эртеңди аян кылып,
Сыр чечип алар менен жомоктоштум...
Бийына муунушкан,
Жашына жуунушкан,
Бийлаган жандар келди,
Бийына кошо олтуруп шолоктоштум,
Кеңешим уга алышса,
Көз жашын тыя алышса,
Колумдан келсе аларды сооротмокмун...
Көрсөткөн сый ызаатка,
Сыйбаган жандар келди,
Ич дүйнөм тыш дүйнөмдөй катуу болсо,
А балким андайларды жолотпосмун...
Ушундай дүйнөм менен,
Башкалар менен бирге,
Башка бир конок үйдө,
Мен деле коноктошмун...

Алланын элчисине

Омуруп карангылык кемчилигин,
Орноттун адамзаттын теңчилигин.
Акыйкат куруп өттүң түбөлүкө,
Аткарып бир Алланын элчилигин.

Күн болдуң үммөтүнө тийип турган,
Чеп болдуң уратылгыз бийик курган.
Шайы ооп карангыда калгандарга,
Шам болдуң жол көрсөтүп күйүп турган.

Кол жеткиз бийиктиктин чегиндесин,
Момундун жүрөгүнүн төрүндөсүн.
Чындыкка өзөк болгон диниң менен,
Чыныгы мусулмандын өңүндөсүн.

Ким танат асылдыкты өзүңдөгү,
Ким танат чындыктарды сөзүңдөгү.
Бейпил өмүр сүрүүдө бүт адамзат,
Сенин улуу сенин ыйык көчүңдөгү.

Нур чачып жан дүйнөнү жарык кылган,
Кураның жылдыз сымал жанып турган.
Алланын кыяматы болгучакты,
Адамзат адашпасын жарык нурдан.

Ар дайым үлгү болуп ак иштериң,
Аткараар милдетиңди так иштедиң.
Аңгеке түрткөн кезде турмуш бизди,
Азаптан тартып чыгат хадистериң.

Жоготтуң ташка, бутка сыйынганды,
Жалгаңдын жалынына жылынганды.
Сен куруп сен түптөгөн бул улуу жол,
Өзгөрбөй сүрүп келди кылымдарды.

Алладан ыйлап тилеп тилектерин,
Артыңдан ээрчип барат үммөттөрүн.
Бакыттын жолун салган өзүң менен,
Бейиштиң бир ичүүгө мүрөк көлүн.

Алладан ыйлап тилеп тилектерин,

Артындан ээрчип барат үммөттөрүң.

Көзү ачыктар

Жаратканды алып таштап жүрөктөн
Жан дүйнөгө жин шайтанды түнөткөн.
Көзү ачыктар көбөйүштү бул күндө,
Келечекти көрүшкөнсүп сүрөттөн.

Эске албай бир Алланын мыйзамын,
Ээлеп алды ишенимин кыйланын.
Дөөдүрөшөт калптын баарын шыпыртып,
Далайлардын алсыратып ыйманын.

Айырмасы болбой такыр айбандан,
Адашууда жүрөт ошол кайран жан.
Көрөгөчтүк кылган менен көздөрү,
Көкүрөгү көр сокурга айланган.

Адамдыктан айрыба Жаратканым

Байлык эмне?-кол кири кетет дешет,
Бийлик эмне?-бир жанып өчөт дешет.
А мансапчы?-мансапка манчыркаган,
Акылы кем көндөйлөр өтөт дешет.

Саясатчы?-аны ойлоп сарсанаамын,
Саргаямын башын чатып ар санаанын.
Бийлик үчүн эл жерин бөлүп жарып,
Билбей келем не деген ар табаарын.

Түпсүз ойдун түбүнө батат жаным,
Тирүүлүктө ушундай азаптамын.
Байлык, бийлик, башканын кереги жок,
Адамдыктан айрыба Жаратканым.

Ылайланган жашоодо жашасам да,
Ыйманымды сактай көр Жаратканым.

Конокпуз

Жалганга адам ыйлап келип баркырап
Жашоо үчүн кара жанын карч урат.
Жанталашып байлык жыят толтуруп,
Жашоо мында түбөлүктүү барчылап.

Байлык керек, ыйман керек оболу,
Акыретте ыйман күчү жогору.
Жаратканды эске тутуп жашайлы,
Жалгандын биз болгондон соң коногу.

Сойкуга

Акылсыздар тепсесе төшөгүндү,
Абийиринди ойлонбой төшөдүнбү.
Ар намыстан айрылып эмне таптың,
Акмактарга ачтырып этегинди.

Арам жолго жетелеп жүгөндөгөн,
Акча сага байлыкпы түгөнбөгөн.
Аял деген баркыңды жерге тепсеп,
Ар ким жатат үстүндө килендеген.

Бакыт көрбө бир тыйын тапканыңды,
Бузукулук сазына батканыңды.
Бузуп тынган сойкулук сенин эмне,
Бир жаралган өмүрдө максатыңбы.

Улуулардан ийменип, тайманбайсың,
Укмуш ишти кылгансып тайрандайсың.
Адам делип аталып жүргөн менен,
Акыл эссиз жаралган айбандайсың.

Кыргыз кызы денесин саткан эмес,
Кыңшылатып көрүнгөн жаткан эмес.
Мите курттай кемирген улут наркын,
Мекенимди сойкулар баскан эмес.

Арамдыктын түшпөстөн тереңине,
Ангилердин айланбай керегине.
Баркың менен жашасаң болбойт беле,
Балта чапай элиңдин беделине.

БІР КҮТҮҮ

Ашыгам дайым ашыгам,
Жазсам деп ырлар батынан.
Бір күтүп таңды атырып,
Бір күтүп күндү батырам.

Бір менен дүйнө нурданат,
Чыр менен дүйнө булганат.
Бір жазсам деймин андыктан,
Ынтымак туусун булгалап.

Табылга тапсам кубанып,
Табылбай калса кубарып.
Талаасын кезем сөздөрдүн,
Тапталып, улам чыңалып.

Кашайган кээ бир күндөрү,
Кайрымсыз кээ бир түндөрү.
Кармалбай качат ойлорум,
Карматпай сөздүн түрмөгү.

Ак барак турат жазгын деп,
Ар түркүн ойду тапкын деп.
Калемим турат күлмүндөп,
Кор кылбай мени баккын деп.

Ой дүйнө

Чарк айланып дүйнөнү тегерендим,
Чырмалышкан ойлорго тебелендим.
Чыдап, түтүп ойлордун тушоосунда,
Чымырканган боюнча келе бердим.

Алыс учуп ойлорум алыс учуп,
Ал эле учпай кыялды алып учуп.
Жаркыраган асманда бейкапар ал,
Жан дүйнөмдү азапка салып учуп.

Ой дүйнө же деңизби түпсүз терең,
Ойлонуп мен түбүнө жетпей келем.
Кээде таап ойлордун асылдарын,
Кээде өзүмдү тунгуюка беттей берем.

Орошон ойлорумдун кучагында,

Обдулуп алга карай учамын да.
Турмуштун катаалдыгы тоскоол болбо,
Талпынып бийиктикке учаарымда.

Эне мээрими

Энелер күн жылуулукка бөлөгөн,
Энелер гүл сулуулукка теңеген.
Эчен түйшүк басса дагы мойнунан,
Эч убакта кабак-кашым дебеген.

Бала десе өлүмгө да даяр жан,
Билсең буга кандай адам даай алган.
Энелердин мээрим төккөн жүрөгү,
Ой жетпеген бийиктиктен жай алган.

Мына ушундай жүрөгүнөн нур тамган,
Мен эненин мээриминен кур калгам.
Тируүлүктө коштоп келе жатат ээ,
Түпкүрдөгү эне деген бир арман.

Түбөлүкө коштоп жүрүп өтөт ээ,
Түгөнбөгөн эне деген бир арман.

Жегимдик

Мынча жашты билбейм, кайда короттум,
Мерез мезгил мерчемине тоноттум.
Мен өмүрдө табылгам жок жыргаткан,
Минтип кайра ата-энемди жоготтум.

Алыстамын эне деген мээримден,
Алыстамын ата деген тегимден.
Алар бизди белек кылып жашоого,
Анан кайра жер алдына көмүлгөн.

Ажалга ким каршы чыгып тура алган?!
Ажыратты өкүмү күч бу жалган.
Ата-эне деп аталуучу бакыттын,
Азыр ордун ээлеп турат муң, арман.

Бизди минтип курчап алып жетимдик,
Баштан канча кыйынчылык кечирдик.
Бул тагдырдын сыноосу да не арга,
Баш көтөрүп, сынбай минтип жетилдик.

Ата-энелер бар болушсун, өлбөсүн,
Эч бир бала жетимдикти көрбөсүн.
Бар тилээрим «Жаратканым эч качан,
Жетим жашы каптабасын жер бетин.»

Мен Кыргызмын

Жашырбаймын дал өзүн айтам чындыктын,
Мен уулумун кымыз жыттуу Кыргыздын.
Сыймыктанам элим менен дүйнөгө,
Эли-журту Манас менен Чыңгыздын.

Мен Кыргызмын тарыхым бар, тилим бар,
Мен Кыргызмын кичипейил дилим бар.
Мактанамын Кыргызымдай меймандос,
Айткылачы дүйнө элинде кимиң бар.

Кыргызым бар жатка намыс бербеген,
Кыргызым бар Ала-Тоону жердеген.
Кымыз ичип боз үй тигип күн көргөн,
Кыргызым бар Ала-Тоону төрлөгөн.

Кыргыз элим теңдеши жок дүйнөдө,
Кыргыз болуп келген экем дүйнөгө.,
Кыргызстанда тамган экен киндик кан,
Ошон үчүн даңазалайм дүйнөгө.

Кыргыз тил

Сен Кыргызсың сенин улуу тилиң бар,
аралашпай өз тилиңди таңдагын.
тил жоголсо жоголот бил улутуң,
Келечекте кулга айланып калбагын.

тил тизгинин ыйгардыкпы башкага,
өзгө тилдер колдонулуп калаада.

мурас болуп бабалардан калса калса да,
өз эне тил жортуп калды талаада.

Нарксыз бекен Манас сүйлөп өткөн тил
Барксыз бекен Чыңгыз жазып кеткен тил.
Баасыз бекен Барпы, Калык, Жеңижок,
Тоо булбулу Токтогулдар төккөн тил.

тексиз бекен теңдеши жок дүйнөдө,
Эпос болуп ушул күнгө жеткен тил.
Өз энесин тилин баалай билбеген,
Киргиздердин жан дүйнөсү жеткен кир.

Көңүлүбүз тилибизге бөлүнсүн,
Кыргыз тили нөшөрлөнүп төгүлсүн.
Кыргыз тили өгөйлөнбөй үйдө,
Кыргыз үйдө өз энедей көрүлсүн.

Сүйүү эмне

Сүйүү эмне сезимби жетелеген,
Сүйүү эмне кыялбы эркелеген.
сүйүү деген бакытпы кетсе келбес,
Сүйүү же бул кыйнообу желкелеген.

Сүйүү күчпү акылга багынбаган,
Сезимдин же өртүбү жалындаган.
Сенделтип дербиш дагы кылып ийчү,
Сүйүү же бул мыйзамбы жазылбаган.

Сүйүү деген оорубу айыкпаган,
Сүйүү ойбу бийикте чаабыттаган.
Же жүрөктү жаш бойдон алып жүрчү,
Касиетпи түбөлүк карытпаган.

Сүйүү нурбу жашоого жарык чачкан,
Сүйүү ырбы акындар жазып жаткан.
Жан дүйнөнү тытымалап тынчтык бербес,
Же түйшүкпү жүдөтүп арыктаткан.

Мекендеп махабаттын бийик төрүн

Жарк этип жан дүйнөмдө жанып учкун,
Жарк эткен учкун менен жанып учтум.
Жүрөкө катып алып мен өзүңдү,
Жан жеткис бийиктике алып учтум.

Жылдыздар ааламына бийиктедим,
Жеткенче чаалыкпадым күйүкпөдүм.
Бийиктин сересинде сени менен,
Бактылуу жашайм деген үмүттөмүн.

Саяпкер чуркаткандай күлүктөрүн,
Сызылып учат күлүк үмүттөрүм.
Мелмилдеп деңиз болуп толкуйлучу,
Мекендеп махабаттын бийик төрүн.

Акым бар

Жер астында кымбат баалуу алтын бар,
Жер үстүндө алтын сыңдуу затың бар.
Жүрөгүмдү жара сайып текшерсең,
Алтын менен саймаланган атың бар.

Жүрөгүмдө атың бар да затың бар,
Бул ырымда сүйөм деген антым бар.
Мен сүйүүнүн дайрасынан суу ичкем,
Ошон үчүн мен сүйүүгө акым бар.

Каректе катылган сыр

Сырынды ачып чыкпаса да сөздөрүң,
Сүйөөрүңдү айтып турду көздөрүң.
Кадалганда көздөр көзгө капыстан,
Карегинден ушул сырды сезгемин.

Ошол сырын жүрөгүмдү өрттөгөн,
Ошон үчүн түн уйкумду төрт бөлөм.
соолуурунда сезимиме суу себип,
Сенсиң менин суз жашоомду көрктөгөн.

жаз эрте ачып алган көктөмдөгү.
ошол жаз суугу сени
үшүтүп койбосо деп,
Аядым сени эле эмес,
жаныңда жайнап чыккан чөптөн бери.

Көрк кошуп айланаңа,
Бир укмуш кулпурасың,
Кулпургун сени менен,
Бүт дүйнө жылтырасын.
Көргөндө таасирленип,
Акыңдар мен сыяктуу,
Түбөлүк өчпөс кылып,
Тарыхта кала турган ыр курасын.

Соолбосун жалбырагың,
Учпасын уйпаланып бариктерин,
Сабагың үзүлбөсүн,
Жан дүйнөн ушунчалык назик сенин.
Жүзүңдөн көрүп турам,
Бир башка баеолукту,
Таптаза булганбаган,
Аруу нур дүйнөсүндөй наристенин.

Сендик сезим

Сен чынында гүл экенсиң кулпурган,
Сени көрүп жүрөк бир топ булкунган.
Тирүүлүктө түк эсинен чыкпастыр,
Ким биринчи өпсө сенин ууртундан.

Көрбөптүрмүн мурда сендей асыл жан,
Көбүрүүдө сезимдерим ашынган.
Түбөлүкө эч эсинен чыкпастыр,
Ким биринчи сыласа эгер чачыңдан.

Сүрдөгөндөн алыс качып кеталбай,
Сүйүүм күчөп, бирок сага жеталбай.
Дарманым жок турам сүйүү жээгинде,
Дарыясын махабаттын кечалбай.

Тамашалуу ыр

(Калемдешим Гүлайым Калыбекованын «Бирин сүйдүм, бирин койдум кыялбай»-деген ыр сабын улай азилдүү ыр)

Бирин сүйдүм, бирин койдум кыялбай,
Экөө менен жүрүп алдым уялбай.
Кантмек элем каалап турса жүрөгүм,
Көндүм акыр сезим күүсүн тыялбай.

Андан бери айлар өтүп билинбей,
Адат болду экөөнө тең жүгүрмөй.
Ара жолдо калбаса дейм бир күнү,
Ашыктыгым же биринен түнүлбөй.

Табияттын мыйзамыдыр ченемдүү,
Табышмактуу жандар бардыр мен өңдүү.
Тагдыр мени тушуктуруп экөөнө,
Татаал жолдо такшалсынчы дегенби.

Билишпейт да жоолукканда өпкүлөп,
Бир мен менен сүйлөшөт го деп жүрөт.
Билишсе эгер Кудай сакта андайдан,
Экөө мени өлтүрүшөөр тепкилеп.

Эрк бербеген шок жүрөктүн айынан,
Корком кээде каламбы деп тепки жеп.

Түшүмдө

Колуна жоолук алып,
Сен менин түшүмө көп кирбедиңби.
Кусалык тооруп алып,
Түшүмдө көргөн сайын күлгөнүңдү.
Кел эми жоолугалык,
Мен сени далай күтүп жүрбөдүмбү.
Билдиңби, билбедиңби?
Бир сен деп мынча өмүр сүргөнүмдү.
Жашымда сени сүйүп,
Жигиттик доорго минтип киргенимди.
Билдиңби, билбедиңби?

Кечир, түшүн, аяп кой

Багынтса башка бирөө жүрөгүмдү,
Башкарып алса кокус "жүгөнүмдү",
Башкадан тапсам эгер түнөгүмдү,
Алтыным анда мени кечирип кой?

Сезимдин сырын болбос түшүнүүгө,
Сөздөрүң дүрбөлөңгө түшүрүүдө,
Сен деген сүйүүм минтип кичирүүдө,
Жаркыным сен да мени аяп койгун.

Балким мен кадырыңды билбестирмин,
А балким сени сенче сүйбөстүрмүн,
Ашыктык алоосуна күйбөстүрмүн,
Каралдым суранаарым түшүнүп кой.

ТАШ БООРСУҢ ДЕДИҢ

Таамайлап туруп өзүмө,
Таш боорсуң дедиң бир кезде.
Таш боорлук кылдым бекен деп,
Толгонуп жүрдүм күн кечке.

Көрсө сен сүйүп жүрүпсүн,
Күйүткө далай күйүпсүң.
Сүйүүңдү сезбей ошондо,
Таш боорлук кылып ийипмин.

Сүйүүңдү айтсаң жашырбай,
Бактыңды колдон качырбай.
Бирге өмүр сүрмөк экенбиз,
Бир бирибизден жашынбай.

Колго алып бүгүн окудум,
Кечигип келген катыңды.
Бир кезде мени сүйгөн деп,
Эскерип жүрөм атыңды.

Сүйбөдү деп күнөөлөбөйм,
Сүйгүн деп тизелебейм.
Сен мени сүйбөдүң деп,
Сүйүүмдү билбедиң деп.

Кабакты карыштырбайм,
Кабырга кайыштырбайм.
Кыргыздын сулуусу көп,
Сулуусунан жылуусу көп.
Сулуусун сүйүп алам,
Жылуусун илип алам.
Жан сырын билип алам,
Жүрөгүнө кирип алам.
Көңүлүн буруп алам,
Турмушту куруп алам...

***

Мени издесең издебегин бийиктен,
Издебегин анан жерге кирип сен.
Келатамын катарында калкымдын,
Кудай берген өмүрүмдү сүрүп мен.

***

Намыс десе кан дүргүгөн тамырдан,
Айбаты күч чагылгандан, жалындан.
Көчмөндүктүн касиетин сактаган,
Айланайын ата бабам каныңдан.

Биз экөөбүз

Сүйүүбүздү шам кылып колубузга,
Кармап алып аттандык жетелешип.
Кандай тагдыр күтсө да жолубузда,
Көрөлү деп бир болуп экөөлөшүп.

Өзгөрүлбөй эч качан мамилебиз,
Сезим болсун ортодо булганбаган.
Андан башка көксөйбүз дагы не биз,
Сүйүү гана жазылаар ырларга анан...

Кызыл китепке киргендерди коргоо коомуна корукчу катары кызматка келген Каныбектикине классташы Касым кызматын куттуктап коноко келди. Каныбектин кызматын куттуктоого келген Касым классташына кыргыздын калпагын кийгизип, Каныбектин келинчеги Канымгүлдүн колуна кызыл кызгалдак карматып куттуктады. Куураган Каныбек келген коноко көңүл койбой калпагын кыйшайта кийип, колуна куралын кармап, кер кашка кунанын камчылап Каркыра капчыгайын көздөй корукчулук кызматына кетти.

Канымгүл колунан келишинче кыпкызыл кылып куурдак кууруп, көөкөрдөн кымыз куюп, келген коногун күтүп калды. Касым келинчеги Кенжегүлдүн кичине кызы кеселдеп калып коноко келбей калганын кеп кылып, классташынын корукчулуктан келишин көпкө күттү. Каныке көп күттүрүп келбегенден кийин күн кызарып Каркыранын кырына калкаланганда кеч курун кетүүгө камынды. Канымгүл калган куурдактан Кенжегүлгө кешик кылып, көөкөргө кымыз куюп, курдашынын кызы кеселдеп калып келбей калганына кейип курбусуна камдаган кешигин Касымдан көтөртүп кетирди. Канымгүл коногун кетирип күйөөсүнүн кызматтан келишин кирпик какпай күтүп калды. Күйөөсүнүн келишин күтүп калган Канымгүлдү коюп, Каркыра капчыгайын кыялап, кер кашка кунанын кайра-кайра камчылап, колуна куралын кармап камдуу келаткан Каныбектен кеп кылалы. Капчыгайды капталдай кырга келип кунанын каңтарып коюп куралын колуна кармап карагаттуу кыяда карышкыр карап келатты Каныбек. Карышкырга келген корукчуга капысынан кашкулак көрүндү. Кашкулак капталдагы карагайдын көлөкөсүндө куураган кымыздыктын калдыгын кемирип кара курсактын камын көрүүдө. Кашкулак күтүүсүздөн келаткан кишинин караанын көрүп коркконунан качты. Кашкулак куугундан кутулууга колунан келишинче катуулап карагайдан карагайга калкаланып качып келатты. Качкын Кудайлап качып келатты, куугун Кудайлап кууп келатты. Каныбек кашкулакты кызарган кумга келгенде кырдан көрдү. Колуна камдап кармаган карабинин кашкулака каратып капталга кадап калды. Капчыгайды күркүрөткөн куралдын кыйкырыгына кошо кашкулакты кумга кулатты. Кырдан келип Каныке куруна кыстара келген канжарын колуна кармап кашкулакты кескилеп куржунга камдады. Кырга келип Каныбек кунанын кармап кашкулактын көрпөсүн куралына кошо канжыгага кыстарып, кетүүгө камынды. Корукчу камылгасын кылганча күүгүм кирди. Каркыранын карагаттуу

капталын кыялап коктуга киргенче караңгы кирди. Коктуда келаткан Каныбеке кокусунан кырдан караандар көрүндү. Караандардын көздөрү күйүп корукчунун кунанына кадалат. Кырдан көрүнгөн карышкырлар капталдап корукчуга келатышты. Кашабандардан качып кутулууга Каныбек кунанын камчылады. Кунаны корконунан качпай кайра кулагын көтөрүп кетенчиктейт. Каныкенин кыжыры келип кунанына кыйкырынып кайра-кайра камчылады. Корккон кунан калчылдап кошкурунуп, кожоюнунун кыйкырыгын камчысын кенебеди. Кызыл көз кашабандар келип, кунанына кошуп корукчуну короолоп калышты. Канжыгада кыстарылып келаткан куралын колуна көтөрүп карышкырларга каратып күркүрөтүп кырып кирди. Кашабандардын кээси кулады, кулабай калганы кайра качып кутулду. Көзгө караан көрүнбөгөн караңгыда карышкырлардан кутулуп кеткенине кубанып, Кудайга кайра-кайра келме келтирип кулдук кылып келатты. Келатып Каркырадагы кыргыздардын көчөсүнө кирди. Көчөдө кыргыздар көрүнбөйт. Кыргыздар конушун которуп көчүп кетишип, Каркырага казактар көчүп келишиптир. Казактарды көрүп Каныбектин көңүлү кыйналып кабыргасы кайышты. Көңүлүндө Кыргыз каны куураган Кашканы күнөөлөдү. Куурагыр качкын Кашка кенен Каркырабызды казактарга карматып, курсагын кампайтып калкын кыйнап качып кетти. Кашкадан кийин Курманбек келди кандыка. Кашканы кой, Курманбек кууратты Кыргызды. Козго кармаар Кашкадан калган калдыктарды карматты көрүнгөнгө. Калкына күйүп көтөрүлгөн кыйындарын камады Кыргыздын. Каршылашта карааны көрүнгөндөрүн кырды кан кускур. Курманбектин канкорлугунан канчалаган Кыргыз кыраандары кырылып кетти, кайрандар! Кыргыздын кыйындыгын кара, Кашканы, Курманбекти, Курманбекке кошуп кандек Күчүгүн көз көргүс, кайра келгис кылып кубалады. Каныбек калкынын көргөн күнүнө, кечирген кыйынчылыктарына катуу кейиди. Кейип келатып короосуна караңгыда келди. Кызматтан келээр күйөөсүн кирпич какпай күткөн Канымгүл көрүндү короодон. Каныбек келинчегине куралын, кашкулактын көрпөсүн, куржунун карматып коюп кунанын короосуна киргизип камдап келди. Колуктусун колдуктап каалгасынан кирип кетип көрүнбөй калышты. Кыргыздын кыраандарына кайрыла кетүүчү кеп: "Келгиле, калпагыбызды киели, калкыбызга Каныбектей күйөлү, колубуздагы көөнөрбөс кенчтерибизди коргойлу, келечегибизди куралы! Кулагыңарга кумдай куям, Кыргызбыз! Кылым карыткан, келечектүү Кыргызбыз!!!

